

Beleid voor werkhervatting voor verzekerden van de invaliditeitsverzekering: de rol van financiële prikkels

* Dit rapport werd opgesteld voor het RIZIV.

Guida Ayza Estopà (DULBEA, ULB, guida.ayza.estopa@ulb.be)
& Ilan Tojerow (DULBEA, ULB, ilan.tojerow@ulb.be)
November 2025

1. Inleiding

Arbeidsongeschiktheid (AO) neemt een centrale plaats in binnen de sociale beschermingssystemen van ontwikkelde economieën en vormt in veel landen het belangrijkste steunprogramma. In de afgelopen jaren is het aantal verzekerden op AO sterk toegenomen, wat gemiddeld in de OESO-landen neerkomt op 2% van het BBP van de overheidsuitgaven, en 3,4% in België (OESO, 2021). Hoewel arbeidsongeschiktheidsuitkeringen essentieel zijn om mensen te ondersteunen die niet kunnen werken vanwege gezondheidsproblemen, kan het ook het risico op armoede en sociale uitsluiting voor verzekerden vergroten en een aanzienlijke economische druk uitoefenen op de welvaartsstaat. Gezien de impact op zowel maatschappelijk als individueel niveau, heeft onderzoek zich lange tijd gericht op verschillende dimensies van AO, zoals de invloed van economische omstandigheden op de instroom in invaliditeit, het effect van uitkeringen op de participatie op de arbeidsmarkt, of de impact van andere hervormingen van het overheidsbeleid (Autor & Dugan, 2006; Marie & Vall Castelló, 2012; Maestas et al., 2013; Kostol & Mogstad, 2014). Toch blijft een cruciale vraag: hoe kan men een beleid ontwerpen dat arbeidsongeschikten helpt om volledig terug te keren naar de arbeidsmarkt (en zo volledig uit het systeem van uitkeringen stappen) zonder hun welzijn in gevaar te brengen?

Een strategie die beleidsmakers gebruiken om de afhankelijkheid van arbeidsongeschiktheidsuitkeringen te beperken, is het mogelijk maken voor individuen om deeltijds te werken terwijl ze een deel van hun uitkering behouden, waardoor financiële prikkels voor werk ontstaan. Bovendien is het creëren van financiële prikkels voor werk essentieel om mensen te ondersteunen die aanzienlijke obstakels ondervinden bij hun herintrede op de arbeidsmarkt. Aan de vraagzijde vermindert een langdurige ziekte vaak de productiviteit van werknemers of beperkt de taken die ze kunnen uitvoeren, waardoor ze minder competitief zijn op de arbeidsmarkt en waarschijnlijk lagere lonen ontvangen. Tegelijkertijd brengt terugkeren naar werk voor de betrokkenen een aanzienlijk risico met zich mee: individuen kunnen vrezen hun inkomensbescherming via AO-uitkeringen te verliezen,

terwijl ze geconfronteerd worden met onzekerheid over hun herstel of de mogelijkheid van een terugval. Combinatieregelingen zoals de toegelaten activiteiten (TA) zijn ontworpen om aan deze beperkingen tegemoet te komen door individuen toe te staan hun arbeidscapaciteit te testen terwijl ze een gedeeltelijk vangnet behouden. Door werknemers toe te staan een deel van hun uitkering te behouden bij terugkeer naar werk, verminderen deze regelingen zowel het financiële risico als de opportunitetskost die gepaard gaat met een poging tot werkhervatting. Dit mechanisme zou de voorwaarden moeten scheppen voor een geleidelijke en veiligere overgang naar de arbeidsmarkt. Naarmate individuen echter hun arbeidsinkomen verhogen, worden hun uitkeringen geleidelijk verminderd, wat in feite een impliciete belasting op hun inkomen oplegt.

Een uitgebreide literatuur suggereert dat het verminderen van uitkeringen werk kan ontmoedigen, omdat het de financiële prikkels effectief verlaagt op dezelfde manier als een verhoging van het marginale belastingtarief (Meyer & Rosenbaum, 2001; Saez, 2010; Chetty et al., 2013). In het kader van arbeidsongeschiktheidsuitkeringen blijven empirische bewijzen over deze relatie echter beperkt. Hoewel de bestaande literatuur belangrijke inzichten biedt, blijven de bewijzen gefragmenteerd over de verschillende marges van arbeidsaanbod¹. Een eerste onderzoeksstroom toont aan dat het verbeteren van financiële prikkels (meestal via een verlaging van de impliciete marginale belasting of ruimere verdienmarges) individuen die al deeltijds werken aanmoedigt om hun arbeidsinspanning op de intensieve marge te verhogen, dat wil zeggen door hun werkvolume te vergroten (Campolieti & Riddell, 2012; Weathers & Hemmeter, 2011; Krekó et al., 2024). Een tweede stroom levert bewijzen op de extensieve marge, waarbij wordt aangetoond hoe financiële prikkels de beslissing beïnvloeden van arbeidsongeschikten die uitkeringen ontvangen die nog niet werken om de arbeidsmarkt te betreden (Kostol & Mogstad, 2014; Vall-Castelló, 2017; Ruh & Staubli, 2019; Kostol & Myhre, 2021; Zaresani & Olivo-Villabrille, 2022). Er is echter zeer weinig geweten over de reacties op de extensieve marge bij AO-die een uitkering ontvangen die al deeltijds werken. In het bijzonder heeft de literatuur nog niet onderzocht of financiële prikkels hun overgang beïnvloeden naar voltijds werk of naar een volledige terugkeer naar AO. Precies dit hiaat vult deze studie. Aangezien het aandeel arbeidsongeschikten met uitkeringen dat deeltijds werkt vrij laag is — slechts 3,8% in België in 2013 (RIZIV, 2013) — is het essentieel om te evalueren of terug-naar-werkbeleid daadwerkelijk het belangrijkste doel bereikt: volledige re-integratie naar werk. Deze beleidsmaatregelen worden vaak ontworpen als een springplank naar volledige werkhervatting, maar het is ook belangrijk om te overwegen of ze daarentegen niet zouden kunnen fungeren als een rem die het vermogen van verzekerden beperkt om volledig terug te keren naar de arbeidsmarkt.

1.1. Gegevens, methodologie en bijdrage:

¹ De intensieve marge verwijst naar aanpassingen in de hoeveelheid verrichte arbeid (gewerkte uren), op voorwaarde dat men al werkt, terwijl de extensieve marge betrekking heeft op de beslissing om al dan niet te werken (instroom of uitstroom uit de Toegelaten Activiteiten).

In dit rapport bestuderen we de effecten van een combinatieregeling die arbeidsongeschikten die uitkeringen ontvangen toestaat om deeltijds te werken terwijl ze een deel van hun uitkering behouden: de Toegelaten Activiteiten (TA). Het doel is te begrijpen hoe de vermindering van de uitkeringen, toegepast wanneer individuen beginnen met deeltijds werk, hun gedrag beïnvloedt. Heeft deze vermindering invloed op de kans om deeltijds te blijven werken, of ontmoedigt ze onbedoeld de deelname aan een werkhervatting via de 'Toegelaten Activiteit'? En vooral: hoe reageren individuen op deze financiële aanpassing? Vergemakkelijkt ze hun re-integratie in een voltijdse baan, of duwt ze hen eerder terug naar een volledige arbeidsongeschiktheid?

Twee unieke aspecten van de Belgische context vóór 2018 stellen ons in staat om dit tot nu toe onontgonnen scenario te onderzoeken. Hoewel het beleidskader sindsdien is geëvolueerd, blijven de lessen uit deze analyse vandaag zeer relevant. Ten eerste werden AO-uitkeringen geleidelijk verminderd op basis van het loon, met een breekpunt waar het marginale reductietarief abrupt veranderde. Meer bepaald trad deze wijziging op bij het overschrijden van een drempel van €24,9², berekend door het maandloon te delen door de 26 officiële werkdagen per maand in België, wat leidde tot een verhoging van het marginale reductietarief van 20% naar 50%. Ten tweede, en vooral, in tegenstelling tot eerdere studies konden individuen in deze context hun inkomsten niet eenvoudig aanpassen door hun werktijd te wijzigen. In het Belgische systeem konden personen die een deeltijdse baan startten onder het AO-regime hun werkuren niet vrij bepalen. Integendeel, deze uren werden beperkt door een adviserend arts, die rekening houdt met de gezondheidstoestand van het individu en de kenmerken van de functie om een maximaal aantal werkuren vast te stellen. Binnen deze beperking moest het individu ook het aantal werkuren overeenkomen met de werkgever.

Hoewel de institutionele regels sinds 2013 zijn gewijzigd, blijft het onderliggende mechanisme fundamenteel hetzelfde: naarmate individuen hun arbeidsaanbod verhogen, hetzij door meer te verdienen, hetzij door meer uren te werken, worden hun uitkeringen verminderd. Of de vermindering nu wordt toegepast op het loon, de gewerkte uren of een andere maatstaf van arbeidscapaciteit, het gedragsmatige compromis waarmee verzekerden worden geconfronteerd, blijft identiek: meer werken betekent minder uitkering ontvangen. Om deze reden bieden de reacties die werden waargenomen in het pre-2018-systeem waardevolle inzichten voor het huidige beleid, aangezien ze de essentiële gedragsreactie op financiële prikkels weerspiegelen, die nog steeds relevant is binnen het huidige kader van uitkeringsvermindering. In de context van 2013 maakte de combinatie van abrupte

² Het volledige barema bevat nog twee extra breekpunten: een marginaal tarief van 20% boven €15,6068 per dag en een tarief van 75% boven €34,335 per dag. Voor deze studie concentreren we ons uitsluitend op het centrale breekpunt; meer details over deze keuze worden gegeven in het uitgebreide artikel. Het "uitgebreide artikel" is een langere en meer gedetailleerde academische versie van deze analyse, waarin alle methodologische toelichtingen, aanvullende resultaten en de volledige robuustheidstests worden gepresenteerd.

veranderingen in marginale vermindering van uitkeringen en beperkingen op werkuren het uiterst moeilijk voor individuen om zich optimaal rond de drempel te positioneren. De enige mogelijke reactie op een hoger marginaal reductietarief bestond er dus in om de regeling van toegelaten activiteiten te verlaten en over te stappen naar een voltijdse baan of terug te keren naar een volledige arbeidsongeschiktheid.

Om de gedragsreacties op veranderingen in financiële prikkels te begrijpen, baseren we ons op het standaardmodel van arbeidsaanbod. In dit kader verdelen individuen hun tijd tussen werk en niet-werk, waarbij ze de afweging maken tussen de nutservaring van werken en dat van niet-werken (in onze context: gedekt zijn door uitkeringen). Toegepast op de situatie van deze studie, waarin het inkomen afkomstig is van loon, AO-uitkeringen of een combinatie van beide, illustreert het model hoe individuen hun arbeidsaanbod aanpassen wanneer hun budgetbeperking verandert – bijvoorbeeld wanneer een vermindering van uitkeringen werken financieel minder aantrekkelijk maken.

Het is belangrijk op te merken dat het model verklaart welke opties waarschijnlijker worden wanneer financiële prikkels evolueren. In het Belgische systeem staan individuen in wezen voor drie opties: deeltijds blijven werken via de toegelaten activiteiten, terugkeren naar volledige arbeidsongeschiktheid, of overstappen naar een voltijdse baan. Wanneer vermindering van uitkeringen de effectieve kost van werken verhogen, kunnen sommige individuen (met name degenen met een lager potentieel inkomen, een beperkte arbeidscapaciteit of een onzekere gezondheidstoestand) het optimaal achten zich terug te trekken uit de arbeidsmarkt en terug te keren naar volledige AO. Omgekeerd kunnen individuen met een hoger verdienpotentieel, betere gezondheidsvooruitzichten of een sterkere binding met de arbeidsmarkt, werk nog steeds voldoende lonend vinden om deeltijds te werken via de toegelaten activiteiten of over te stappen naar voltijds werk. In die zin biedt het theoretische kader een intuïtie voor de heterogeniteit die kan worden waargenomen worden in de resultaten: het verduidelijkt waarom sommige groepen eerder geneigd zijn terug te keren naar volledige AO, terwijl anderen hun arbeidsaanbod verhogen ondanks de daling van financiële prikkels³.

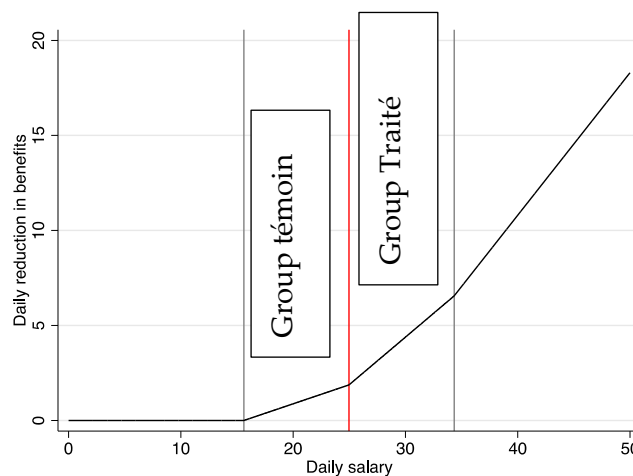
De Regression Kink Design (RKD)⁴ werd gebruikt om het effect te evalueren van een hoger marginaal reductietarief, dat de financiële prikkels om werk en uitkeringen te combineren vermindert, op individuele beslissingen inzake arbeidsaanbod. Het feit dat arbeidsongeschikten die uitkeringen ontvangen en die al actief zijn op de arbeidsmarkt hun werktijd niet eenvoudig kunnen aanpassen, wordt benut, waardoor hun reactie op veranderingen in financiële prikkels waarschijnlijk binair is. Deze empirische strategie maakt

³ Aanvullende details over dit model worden uitgewerkt in sectie 4 “Theoretisch kader” van het uitgebreide artikel (een link naar de gepubliceerde versie wordt toegevoegd zodra deze beschikbaar is).

⁴ Aanvullende details over de methodologie, evenals de tests van de noodzakelijke identificatiehypothesen, worden verstrekt in sectie 5 “Empirische strategie” van het uitgebreide artikel.

gebruik van de knik (in het Engels: “kink”) in het combinatiemechanisme, waar het marginale reductietarief stijgt van 20% naar 50% bij een dagloon van €24,9. Zoals weergegeven in Figuur 1 creëert dit een discontinue verandering in het marginale reductietarief op de door het RIZIV vastgestelde drempel. Aangezien individuen zich niet strategisch rond deze drempel kunnen positioneren (een hypothese die rigoureus wordt getest), fungeren observaties net onder de drempel effectief als vergelijkingsgroep, terwijl die net erboven een behandelde groep vormen die wordt blootgesteld aan een aanzienlijk hoger marginaal reductietarief. De quasi-willekeurige toewijzing, voortvloeiend uit de onmogelijkheid voor verzekerden om zich strategisch rond deze drempel te positioneren, corrigeert selectiebias en stelt ons in staat quasi-experimentele methoden te gebruiken.

Figuur 1. Breekpunten (“kinks”) in de vermindering van uitkeringen

Nota : Deze grafiek simuleert de vermindering van uitkeringen op basis van de regels vastgesteld door het RIZIV, die voortvloeien uit de toepassing van een marginaal reductietarief op het loon van 20% na het overschrijden van de drempel van €15,6068 per dag, 50% na de drempel van €24,9709 per dag, en 75% vanaf €34,335 per dag.

Deze discontinuïteit wordt gebruikt om het causaal effect van aanpassingen in uitkeringen te identificeren door de veranderingen in de helling van de relatie tussen onze variabelen van belang en de toewijzingsvariabele (d.w.z. het loon) op het brekpunt te testen. Meer specifiek wordt onderzocht hoe de verhoging van het impliciete marginale reductietarief de kans beïnvloedt dat individuen uitstromen uit de het systeem van toegelaten activiteiten en, indien zij uitstappen, of zij terugkeren naar volledige arbeidsongeschiktheid of overstappen naar een voltijdse baan. Deze empirische strategie stelt ons in staat om de effecten van de impliciete reductie op het arbeidsaanbod aan de extensieve marge te verkennen. Het is belangrijk op te merken dat de unieke kenmerken van de Belgische context een nauwkeurigere isolatie van reacties op de extensieve marge mogelijk maken, in tegenstelling tot meer gangbare contexten waarin individuen hun werkuren kunnen aanpassen om onder de drempel te blijven en zo de verhoging van de reductie te vermijden. Bovendien wordt er geëvalueerd of deze gedragsreacties verschillen volgens belangrijke sociaaleconomische en medische dimensies, zoals geslacht, beroep, leeftijd, duur van de arbeidsongeschiktheid en type pathologie, om beter te begrijpen welke groepen het meest worden beïnvloed door veranderingen in financiële prikkels.

De databank die voor deze analyse wordt gebruikt, omvat uitgebreide administratieve gegevens van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV). Deze gegevens bevatten informatie over erkenningen van arbeidsongeschiktheid, onderliggende financiële uitkeringen, lonen en loopbaantrajecten, evenals

diverse sociaaleconomische en demografische kenmerken van alle verzekerden die in 2013 deeltijds werkten via het systeem van toegelaten activiteiten⁵. Met deze rijke dataset wordt het effect van een vermindering van financiële prikkels op het arbeidsaanbod van individuen die een deeltijds loon combineren met uitkeringen geschat. Bovendien, aangezien de gegevens ook informatie bevatten over geslacht, gezondheidstoestand, sociale status, leeftijd en duur van AO-periodes, kan er een diepgaande heterogeniteitsanalyse uitgevoerd worden om te onderzoeken hoe verschillende subgroepen reageren op veranderingen in financiële prikkels. Tabel 1 presenteert de belangrijkste beschrijvende statistieken, zowel voor de volledige steekproef als voor de substeekproef rond de kink⁶.

Table 1. Belangrijkste beschrijvende statistieken voor de steekproef in 2013

	Échantillon Complet Moyenne (ET)	Échantillon "kink" Moyenne (ET)
Genre (femme=1)	0.65 (0.48)	0.69 (0.46)
Âge	46.00 (9.09)	45.53 (9.30)
Statut Social (ouvrier=1)	0.54 (0.50)	0.72 (0.45)
Jours dans RTA	170.24 (108.28)	185.25 (102.35)
Salaire journalier	39.36 (31.46)	26.34 (4.40)
Prestations IT journalières	36.72 (20.34)	37.06 (15.07)
Observations	36,778	10,136

Opmerkingen: De tabel geeft de gemiddelde waarde weer en, tussen haakjes, de standaardafwijking van alle werknemers in de RTA in 2013. De steekproef in de buurt van de kink omvat dezelfde statistieken rond de breuk bij 24,9 euro, met een venster van 8 euro.

Dit rapport helpt ons beter te begrijpen hoe dit type beleid, dat financiële prikkels biedt, de beslissingen over het arbeidsaanbod van verzekerden beïnvloedt, door nieuwe bewijzen te leveren over reacties aan de extensieve marge bij verzekerden die al deeltijds werken.

We weten al uit ander onderzoek dat financiële prikkels vaak vooral het arbeidsaanbod beïnvloeden aan de intensieve marge, eerder dan via grote veranderingen in participatie. Verschillende studies tonen aan dat wanneer uitkeringen genereuzer worden of wanneer verdienmarges worden ingevoerd, individuen die al werken geneigd zijn hun uren of inkomsten te verhogen, maar niet noodzakelijk uit te treden uit arbeidsongeschiktheid of er vaker instromen. Zo constateren Campolieti en Riddell (2012) dat een hervorming van verdienmarges in Canada het werkgelegenheidsniveau onder arbeidsongeschikten die uitkeringen ontvangen verhoogde, maar geen invloed had op uitstroom uit invaliditeitsuitkeringen. Evenzo tonen Weathers en Hemmeter (2011) aan dat een programma voor uitkeringsaanpassing in de VS de kans verhoogde om boven de drempel van Substantieel Belonende Activiteit te verdienen, zonder de totale werkgelegenheid of uitstroom uit AO te

⁵ In het uitgebreide artikel worden de hier gepresenteerde analyse herhaald met behulp van verschillende substeekproeven (bijvoorbeeld personen die vóór 2013 een verkeersongeval hebben gehad).

⁶ De secties 2 en 3 van het uitgebreide document geven meer details over het institutionele kader en de gegevens.

vergroten. Zaresani en Olivo-Villabrille (2022) rapporteren eveneens belangrijke reacties aan de intensieve marge in een combinatieregeling, terwijl de extensieve marge slechts matig reageerde. In dezelfde lijn constateren Krekó et al. (2024) dat het verlagen van de verdienlimiet in Hongarije het arbeidsaanbod aan de intensieve marge verminderde, zonder invloed op instroom of het blijven in arbeidsongeschiktheid.

Er zijn echter enkele opmerkelijke uitzonderingen waarbij significante reacties aan de extensieve marge werden waargenomen. Vall-Castelló (2017) toont aan dat het wegnemen van werkontmoedigingen in Spanje de kans dat mannen met een handicap een baan beginnen met 6,5 procentpunt verhoogde. Kostol en Mogstad (2014) constateren eveneens dat het verhogen van financiële prikkels in Noorwegen de participatie op de a participatie sterk deed toenemen onder verzekerden die voordien niet werkten. Myhre (2021) identificeert vergelijkbare effecten aan de extensieve marge met behulp van een RDD, opnieuw bij individuen die van geen werk naar positieve inkomsten gingen. Ruh en Staubli (2019) tonen ook aan dat het versoepelen van verdienrestricties in Oostenrijk de participatie verhoogde met 2,3% tot 6,7%, maar uitsluitend voor verzekerden die voordien niet werkten.

Gezamenlijk suggereren deze studies dat, hoewel financiële prikkels verzekerden die nog niet werken, kunnen aanmoedigen om de arbeidsmarkt te betreden, er veel minder geweten is over hoe deze prikkels degenen beïnvloeden die al deeltijds werken en moeten kiezen tussen binnen de uitkeringen te blijven, overstappen naar voltijds werk of terugkeren naar volledige AO. Precies dit hiaat vult deze studie.

De bestaande literatuur suggereert dus dat, hoewel sommige studies effecten aan de extensieve marge vinden, deze bijna uitsluitend voorkomen bij verzekerden die aanvankelijk niet op de arbeidsmarkt waren en besloten te gaan werken. Deze bijdrage bestaat erin beslissingen aan de extensieve marge te onderzoeken bij individuen die al deeltijds werken, door te evalueren of een hoger marginaal reductietarief hen ertoe brengt terug te keren naar volledige arbeidsongeschiktheid of, integendeel, zich volledig op de arbeidsmarkt te engageren. Dit is mogelijk dankzij de unieke kenmerken van de Belgische context, waar we geen “bunching” rond de drempels waarnemen, een fenomeen dat in andere contexten vaak voorkomt. De techniek van “bunching”⁷ is nuttig om aanpassingen aan de intensieve marge te bestuderen, namelijk hoe individuen hun uren of inkomsten wijzigen om onder een drempel te blijven, maar ze is minder informatief om keuzes aan de extensieve marge te begrijpen, zoals volledig stoppen met werken of volledig uittreden uit AO. Het ontbreken van bunching in de Belgische context maakt het dus mogelijk om deze reacties aan de extensieve marge duidelijk

⁷ De zogenaamde “bunching”-techniek is van toepassing wanneer een concentratie van individuen optreedt rond een optimaal punt in een verdeling, meestal als reactie op een discrete verandering in prikkels. In contexten die berusten op willekeurige toewijzing, zoals hier het geval is, wordt dit type accumulatie niet waargenomen. Daarom is bunching niet toepasbaar en kunnen andere benaderingen, zoals het RKD, worden ingezet om de effecten van financiële prikkels te identificeren.

te isoleren, wat nieuwe inzichten biedt in hoe hogere marginale reductietarieven de binding met de arbeidsmarkt beïnvloeden bij verzekerden die deeltijds werken.

Ten slotte draagt dit rapport bij aan het debat over de meest doeltreffende maatregelen om het arbeidsaanbod te versterken. De literatuur onderzoekt verschillende mogelijkheden. Zo kan het verstrengen van de regels voor de toegang tot AO-uitkeringen, zoals Haller et al. (2024) benadrukken, de participatie op de arbeidsmarkt verhogen, maar het welzijn van kwetsbare personen schaden. Opvolgingsstrategieën, zoals verplichte gesprekken (Markussen et al., 2017), stimuleren effectief mensen in arbeidsongeschiktheid om terug te keren naar werk, maar helpen mogelijk niet degenen die met complexe obstakels worden geconfronteerd. Daarnaast tonen activeringsmaatregelen, zoals beroepsheroriëntatie (Bastiaans et al., 2024), enig potentieel om de werkresultaten te verbeteren, maar vereisen aanzienlijke middelen en kunnen gemengde effecten hebben op de mentale gezondheid. Ten slotte helpt jobcoaching (Fontenay & Tojerow, 2022), dat individuele begeleiding biedt, bij re-integratie, maar blijft kostbaar in middelen en moeilijk schaalbaar. Wij dragen bij aan dit debat door aan te tonen dat het verlichten van de impliciete reductie op arbeidsinkomsten voor individuen die al op de arbeidsmarkt aanwezig zijn, kan voorkomen dat zij terugvallen op volledige arbeidsongeschiktheid en afhankelijkheid van uitkeringen, waardoor zij hun traject naar een volledige werkhervatting kunnen voortzetten.

2. Resultaten

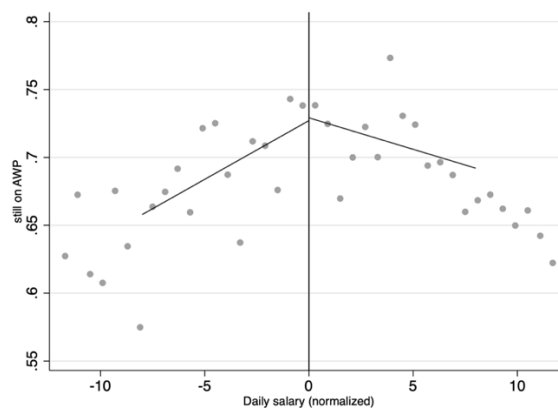
In deze sectie worden de resultaten gepresenteerd met betrekking tot het effect van een hoger marginaal reductietarief — dat wil zeggen de vermindering van uitkeringen die wordt toegepast wanneer begunstigden een inkomen ontvangen uit deeltijds werk. In de basisanalyse wordt onderzocht hoe de vermindering van uitkeringen de kans beïnvloedt om aan het einde van het jaar in het systeem van toegelaten activiteiten te blijven, evenals het totale aantal dagen dat een individu gedurende het jaar in het systeem doorbrengt. Vervolgens wordt de analyse uitgebreid om de causale effecten op twee kernuitkomsten te evalueren: de kans om terug te keren naar een volledige arbeidsongeschiktheid en de kans om opnieuw voltijds toe te treden tot de formele arbeidsmarkt, om te begrijpen waarheen individuen zich bewegen nadat ze het systeem van toegelaten activiteiten hebben verlaten. Ten slotte worden de heterogeniteit van deze reacties verkend om beter te begrijpen wie zich in welke richting verplaatst, rekening houdend met factoren zoals geslacht, pathologie, sociale status en duur van de arbeidsongeschiktheid⁸.

2.1 Impact van de vermindering van uitkeringen op de kans om in het systeem van toegelaten activiteiten te blijven

⁸ In de paragrafen 6 en 7 van het uitgebreide document worden de resultaten en de bijbehorende robuustheidstests (om de betrouwbaarheid en validiteit van de conclusies te waarborgen) nader besproken.

Er wordt gestart met het analyseren van de kans om aan het einde van het jaar in het systeem van toegelaten activiteiten te blijven, afhankelijk van het loon en dus van de vermindering van de uitkeringen waarmee individuen worden geconfronteerd. Figuur 2 toont de relatie tussen de kans dat een individu in december 2013 in het systeem van toegelaten activiteiten blijft en de toewijzingsvariabele op het niveau van de breuk. Met een bereik van 8 euro en intervallen van 1 euro te gebruiken, en een lineaire trend aan elke kant van de breuk weer te geven, kan het grafische bewijs worden beoordeeld. De abrupte verandering in de helling op het breekpunt ("kink") suggereert een significante gedragsreactie. De kans om in het systeem te blijven neemt toe met het loon tot aan de "kink". Na de verhoging van het marginale reductietarief daalt echter de kans om aan het einde van het jaar in het systeem van toegelaten activiteiten te blijven naarmate het loon stijgt. De figuur suggereert een duidelijke verandering op het niveau van de "kink", waar de marginale reductie stijgt van 20% naar 50%. Dit vormt een bewijsstuk ter ondersteuning van de identificatie van het effect van een hogere, loonafhankelijke reductie op het arbeidsaanbod van verzekerden via de toegelaten activiteiten. Om dit grafische bewijs te bevestigen, worden de empirisch de behandelingseffecten geschat.

Figuur 2. Relatie tussen resultaat en salarisniveau.

Nota : De horizontale as geeft het genormaliseerde loon uit deeltijds werk weer (ten opzichte van het breekpunt), met intervallen van 1 euro en een bereik van 8 euro. De verticale as geeft het gemiddelde van de afhankelijke variabele weer (de kans om aan het einde van het jaar in het systeem van toegelaten activiteiten te blijven, een indicatorvariabele die 1 is als het individu in december 2013 nog in het systeem zit en anders 0) in elke elk interval. De rechte lijnen tonen de onderliggende relatie aan elke kant van het breekpunt. De verticale lijn geeft het loonbreekpunt aan.

Kolommen 1 en 2 van Tabel 2 presenteren de resultaten van de basisraming. De tabel begint met het rapporteren van de waarde van de deterministische noemer in de eerste stap, gevolgd door de behandelingseffecten. In elke rij wordt de geschatte coëfficiënt β in de RKD-analyse gerapporteerd, die voortkomt uit de deling van het geschatte behandelingseffect door de bekende noemer, het robuuste betrouwbaarheidsinterval, het berekende gemiddelde van de afhankelijke variabele in het gedefinieerd bereik rond de breuk, evenals het aantal observaties.

Bij de geschatte coëfficiënten worden ook de bijbehorende significantieniveaus en de standaardfouten gerapporteerd.

Panel A rapporteert de deterministische coëfficiënt van de eerste stap, die 0,3 bedraagt zoals opgelegd door de wetgeving⁹. Deze coëfficiënt geeft de verhoging van het marginale reductietarief aan. Panel B rapporteert de behandelingseffecten van de “kink”. Kolom 1 bevat geen covariabelen in de regressie, terwijl kolom 2 leeftijd, geslacht, regio en sociale status introduceert als extra controlevariabelen.

Tabel 2. Resultaten van de regressies

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
	Rester RTA	Rester RTA	Retour IT complète	Retour IT complète	Retour emploi complète	Retour emploi complète
Panel A :						
« First stage »	0.3		0.3		0.3	
Panel B :						
Effets du traitement						
β	-0.044*** (0.014)	-0.040** (0.014)	0.035*** (0.010)	0.033*** (0.010)	0.005 (0.008)	0.005 (0.008)
IC Robustes	[-0.121, 0.015]	[-0.108, 0.004]	[0.018,0.092]	[0.015, 0.089]	[-0.041, 0.022]	[-0.042, 0.021]
Moyenne	0.705	0.705	0.095	0.095	0.088	0.088
Covariables	NO	YES	NO	YES	NO	YES
Observations	36,778	36,503	36,778	36,503	36,778	36,503
Observations eff.	10,137	10,078	10,137	10,078	10,137	10,078

Alle gerapporteerde coëfficiënten zijn berekend op basis van onafhankelijke niet-parametrische lokale polynomiale regressies, met een lineaire trend (polynoom van orde 1), een symmetrisch bereik van 8 euro en een uniforme kernel. Panel A rapporteert de coëfficiënt van de eerste stap, die overeenkomt met de deterministische verandering in de marginale reductie, 0,3 (0,5 – 0,2) voor de breuk bij het loon van €24,97, die hetzelfde is voor alle resultaten. Panel B rapporteert de coëfficiënten van de behandelingseffecten, afkomstig uit vergelijking (7) van het uitgebreide artikel, die voortkomen uit de deling van de door RKD geschatte coëfficiënt van vergelijking (8) door de deterministische waarde van de eerste stap. De coëfficiënten tonen het geschatte effect van een verhoging van €1 per werkdag van het impliciete marginale reductietarief op drie verschillende uitkomsten (kolommen 1 en 2: de kans om aan het einde van het jaar in GWH te blijven; kolommen 3 en 4: de kans om terug te keren naar AO; kolommen 5 en 6: de kans om een voltijdse baan te hervatten). De standaardfouten staan tussen haakjes. We rapporteren robuuste betrouwbaarheidsintervallen. De kolom “gemiddelde” geeft het gemiddelde van de afhankelijke variabele in het gedefinieerde venster weer. De covariabelen omvatten: regio, leeftijd, geslacht en sociale status. Significantieniveaus: *** $p < 0,01$, ** $p < 0,05$, * $p < 0,1$.

De belangrijkste coëfficiënt van interesse is β , die aangeeft dat een impliciete verhoging van €1 per werkdag in het impliciete marginale reductietarief leidt tot een significante daling van 4,0 tot 4,4 procentpunt in de kans om aan het einde van het jaar nog in het systeem van toegelaten activiteiten te zijn. In praktische termen, aangezien ongeveer 73% van de

⁹ Verandering van de helling van de functie van 0,2 naar 0,5, zoals gespecificeerd door de wetgeving.

individuen rond de drempel in het systeem blijft, komt dit overeen met een relatieve daling van ongeveer 5,5% tot 6%. In gevallen waarin het marginale reductietarief 20% bedraagt (dus net vóór de breuk), lijken individuen niet ontmoedigd om een zekere arbeidscapaciteit te blijven aanbieden terwijl ze een deel van hun uitkeringen behouden; in feite kan zelfs een toename van het arbeidsaanbod worden gedetecteerd wanneer het loon stijgt. Deze vaststelling verandert wanneer men de “kink” nadert: bij een marginale reductie van 50% wordt elk extra verdiende euro voor de helft van dat bedrag van de uitkeringen afgetrokken. Op dat punt tonen zowel de grafische voorstelling als de geschatte coëfficiënten sterk significante bewijzen van een omkering van deze trend. Vanaf daar neemt het arbeidsaanbod via het systeem van toegelaten activiteiten af bij elke extra verdiende euro.

Om de robuustheid van deze analyse te verbeteren, wordt er gebruikt gemaakt van een alternatieve variabele om de deelname aan het systeem van toegelaten activiteiten te evalueren: het totale aantal dagen dat een individu gedurende het hele jaar binnen het systeem van toegelaten activiteiten werkt. De resultaten die met deze variabele zijn verkregen, komen overeen met de eerder gepresenteerde en worden gedetailleerd in het uitgebreide artikel: een verhoging van €1 per werkdag in de impliciete marginale reductie rond de breuk gaat gepaard met een daling van 8,8 procentpunt in het gemiddelde aantal dagen dat een individu in het systeem van toegelaten activiteiten blijft gedurende het jaar, wat overeenkomt met ongeveer 32 dagen minder in het systeem.

De empirische resultaten bevestigen het grafische bewijs en sluiten aan bij de conclusies uit de literatuur: financiële ontmoedigingen verminderen de deelname aan systemen voor werkhervatting. Deze resultaten roepen echter twee belangrijke vragen op over gedragsreacties die het arbeidsaanbod beïnvloeden: waar gaan de individuen naartoe die het systeem van toegelaten activiteiten verlaten? Keren zij terug naar volledige AO of hervatten zij een voltijdse werkactiviteit?

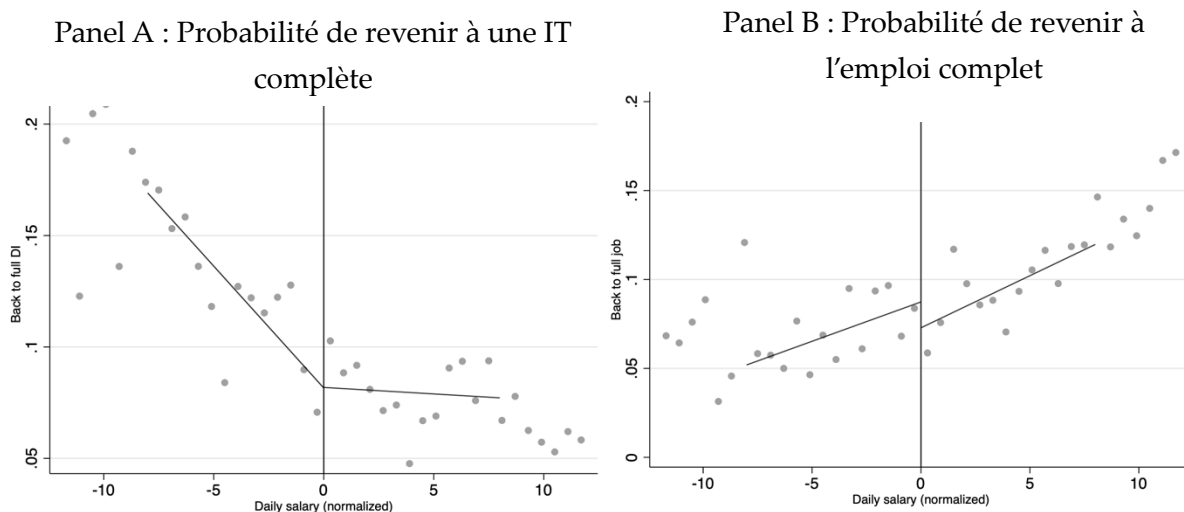
2.2. Impact op de uitstromingstrajecten – Waar gaan mensen naartoe na de vermindering van uitkeringen?

De analyse wordt uitgebreid door de impact van veranderingen in het marginale reductietarief te bestuderen op de kans om terug te keren naar volledige AO en op de kans om een voltijdse baan te hervatten. Deze resultaten vullen de bestaande literatuur aan door nieuwe inzichten te bieden over het effect van (ont)moedigingsprikkels op de daadwerkelijke werkhervatting en op de afhankelijkheid van uitkeringen. Panel A van Figuur 3 illustreert de relatie tussen de toewijzingsvariabele en de kans dat een individu in het systeem van toegelaten activiteiten terugkeert naar een volledige arbeidsongeschiktheid als gevolg van de afname van financiële prikkels. De kans om terug te keren naar volledige AO daalt met het loon, en de trendlijn toont een significante negatieve relatie tussen deze twee variabelen. Naarmate men de “kink” nadert, vlakt de lijn echter af, wat aangeeft dat na de verhoging van het marginale

reductietarief de kans om terug te keren naar volledige AO significant toeneemt. Panel B illustreert de relatie tussen de toewijzingsvariabele en de kans om volledig terug te keren naar werk. Er is geen verandering in de helling bij de breuk (de “kink”), wat suggereert dat een hogere vermindering van uitkeringen de werkhervatting niet beïnvloedt.

Om het grafische bewijs te bevestigen en te kwantificeren welke van deze kansen het grootste effect vertoont, worden de behandelingseffecten empirisch geschat, zoals gerapporteerd in kolommen 3 tot 6 van Tabel 2. Kolommen 3 en 4 presenteren het geschatte causale effect van de breuk op de kans om terug te keren naar volledige AO, zonder en met covariabelen. Kolommen 5 en 6 tonen de geschatte impact op de kans om een voltijdse baan te hervatten. De belangrijkste coëfficiënt van interesse is β , die onthult dat een verhoging van €1 per werkdag in het marginale reductietarief bij de breuk leidt tot een significante stijging van 3,5 procentpunt in de kans om tegen het einde van het jaar terug te keren naar volledige AO (3,3 p.p. wanneer covariabelen zijn opgenomen). Aangezien ongeveer 8% van de individuen dicht bij de drempel terugkeert naar volledige AO, komt dit effect overeen met een relatieve stijging van ongeveer 40%. Deze coëfficiënten zijn statistisch significant op hoge niveau, met nauwe robuuste betrouwbaarheidsintervallen. Daarentegen, voor de kans om een voltijdse baan te hervatten, zoals het grafische bewijs suggereert, liggen de geschatte coëfficiënten zeer dicht bij nul en zijn ze niet statistisch significant.

Figuur 3. Relatie tussen resultaat en salarisniveau.

Nota : De horizontale as geeft het genormaliseerde loon uit deeltijds werk weer (ten opzichte van de breuk), in intervallen van 1 euro aan beide zijden van de drempel. De verticale as geeft het gemiddelde van de afhankelijke variabele weer (de kans om terug te keren naar een voltijdse baan, of de kans om terug te keren naar volledige AO) in elke interval. De rechte lijnen tonen de onderliggende relatie aan elke kant van de breuk. De verticale lijn geeft het loonbreekpunt aan.

De resultaten suggereren dat een verhoging van het marginale reductietarief voor individuen die die werken in het systeem van toegelaten activiteiten hen inderdaad ertoe aanzet het systeem te verlaten. Hoewel dit leidt tot een aanzienlijke stijging van de kans om terug te keren naar een volledige AO-status, wordt er geen effect waargenomen op de kans om een voltijdse baan te hervatten — terwijl het belangrijkste doel van het systeem van toegelaten activiteiten juist is om de re-integratie op de arbeidsmarkt te bevorderen. Andere mogelijke uitstroomtrajecten uit het systeem van toegelaten activiteiten, hoewel minder frequent, omvatten pensioenen, uitsluiting van uitkeringen, uitval naar de werkloosheid en overlijden.

De resultaten zijn ook consistent met het standaardkader van de keuze tussen werk en niet-werk. Een hoger marginaal reductietarief verlaagt effectief de budgetrestrictie van het individu, waardoor de financiële opbrengst van werken afneemt. Wanneer dit gebeurt, kan een representatieve agent met convexe voorkeuren (individuen die zowel waarde hechten aan inkomen als aan de stabiliteit die door AO-uitkeringen wordt geboden) het optimaal achten om terug te keren naar volledige AO in plaats van uitsluitend te vertrouwen op arbeidsinkomsten. Met andere woorden, het model helpt te verklaren waarom, onder verzwakte financiële prikkels, blijven in het uitkeringsstelsel of ernaar terugkeren een aantrekkelijkere optie wordt voor veel verzekerden.

Bovendien zijn deze resultaten van groot belang voor beleidsmakers, omdat ze de gevoeligheid illustreren van beslissingen over werkhervatting voor de manier waarop financiële steun geleidelijk wordt verminderd. De onderliggende logica van combinatieregelingen is duidelijk: naarmate individuen opnieuw aansluiting vinden bij de arbeidsmarkt (hetzij door hogere inkomsten, hetzij door een grotere arbeidscapaciteit), is het redelijk om de hoogte van de uitkering geleidelijk te verlagen. Het bepalen van het juiste punt waarop deze vermindering moet plaatsvinden, is echter intrinsiek moeilijk. Een te abrupte of te vroege vermindering kan onbedoeld individuen ertoe aanzetten zich terug te trekken uit de arbeidsmarkt en terug te keren naar volledige arbeidsongeschiktheid. Ongeacht het nagestreefde beleidsdoel benadrukken deze resultaten het belang van een zorgvuldige kalibratie van het mechanisme voor het verminderen van de uitkeringen om te voorkomen dat de participatie op de arbeidsmarkt van verzekerden met een gedeeltelijke arbeidscapaciteit wordt ontmoedigd.

2.3. Wie gaat waarheen en waarom?

In deze subsectie worden de heterogene effecten onderzocht op de kans dat individuen reageren op een hogere verhoging van de vermindering in uitkeringen door ofwel terug te keren naar een voltijdse baan, ofwel naar volledige AO nadat zij de drempel hebben overschreden waar het marginale reductietarief binnen het systeem van toegelaten activiteiten met 30% stijgt. r worden afzonderlijke regressieanalyses uitgevoerd, waarbij de gegevens gesegmenteerd worden naar geslacht, leeftijdscategorie, pathologie, sociale status en

voorafgaande duur van de arbeidsongeschiktheid. Tabel 3 presenteert de significante verschillen volgens deze kenmerken, terwijl het grafische bewijs wordt gerapporteerd in de bijlage van het uitgebreide artikel. Deze analyse stelt ons in staat beter te begrijpen wie het meest geneigd is het systeem van toegelaten activiteiten te verlaten en wie erin blijft, en, onder degenen die het verlaten, welke groepen de neiging hebben om naar een voltijdse baan te gaan en welke groepen eerder terugkeren naar volledige AO.

Wat betreft geslacht, zoals weergegeven in Panel A van Tabel 3, kan er worden geconstateerd dat mannen aanzienlijk gevoeliger zijn voor de verhoging van een vermindering in uitkeringen dan vrouwen. Mannen vertonen een daling van 4,5 procentpunt in de kans om in het systeem van toegelaten activiteiten te blijven en een stijging van 5,8 procentpunt in de kans om terug te keren naar volledige AO op het breekpunt, terwijl deze stijging voor vrouwen 2,4 procentpunt bedraagt. Voor geen van beide groepen worden er significante effecten op de kans om een voltijdse baan te hervatten gevonden. Deze trends zijn consistent met structurele verschillen in arbeidsaanbodgedrag: vrouwen zijn vaker geconcentreerd in deeltijdse banen (OESO, 2022) en kunnen daarom gehecht blijven aan werk met beperkte uren, zelfs wanneer financiële prikkels afnemen, terwijl mannen gevoeliger lijken voor veranderingen in netto arbeidsinkomsten. Bovendien kunnen gendernormen en huishoudelijke verantwoordelijkheden ertoe leiden dat vrouwen de voorkeur geven aan het behouden van deeltijdse werkuren ondanks het afnemen van financiële prikkels. Dit is in overeenstemming met bewijzen die aantonen dat sociale normen en rollen binnen het huishouden de arbeidsaanbodbeslissingen van vrouwen beïnvloeden (Kleven et al., 2019; Alesina et al., 2013), en dat vrouwen mogelijk een hogere nutserving ontleen aan het evenwicht tussen betaald werk en huishoudelijke verantwoordelijkheden, zelfs wanneer dit financiële offers inhoudt (Akerlof & Kranton, 2000).

Panel B toont verschillen naar leeftijdsgroepen: de jongste groep vertoont zeer beperkte reacties op de verhoging van de reductie, terwijl individuen van middelbare en oudere leeftijd duidelijker reageren. De kans om in het systeem van toegelaten activiteiten te blijven daalt met 4,2 procentpunt voor personen van 36 tot 49 jaar en met 3,6 procentpunt voor personen van 50 tot 59 jaar. Zoals in de basisresultaten, toont geen van de leeftijdsgroepen significante effecten op de kans om een voltijdse baan te hervatten, maar alle groepen vertonen een significant hogere kans om terug te keren naar volledige AO. Dit suggereert dat individuen die dichterbij hun pensioen staan, eerder geneigd zijn hun binding met de arbeidsmarkt te verminderen wanneer financiële prikkels verslechteren.

Met betrekking tot de medische aandoeningen toont Panel C verschillende gedragingen. Individuen met psychische aandoeningen hebben 4,8 procentpunt extra kans om terug te keren naar volledige AO op het breekpunt en vertonen geen toename in de kans op voltijdse werkhervatting. Daarentegen vertonen individuen met musculoskeletale aandoeningen geen significante toename van terugkeer naar AO, maar wel een stijging van 2 procentpunt in de

kans om een voltijdse baan te hervatten wanneer zij geconfronteerd worden met een hogere impliciete reductie. Deze tegengestelde trends geven aan dat de gemiddelde globale effecten grotendeels worden gedreven door individuen met psychische aandoeningen, terwijl degenen met musculoskeletale aandoeningen reageren in het doel van het systeem van toegelaten activiteiten. De bestaande literatuur heeft consequent een sterke negatieve associatie gedocumenteerd tussen geestelijke gezondheid en werkresultaten (Shen, 2023; Ringdal & Rootjes, 2022; Noordik et al., 2011). Individuen met psychische aandoeningen ondervinden vaak aanzienlijke moeilijkheden bij terugkeer naar werk, zoals concentratieproblemen, motivatiegebrek en sociale interactieproblemen. Deze mechanismen helpen te verklaren waarom deze groep eerder geneigd is zich terug te trekken uit de arbeidsmarkt wanneer financiële prikkels afnemen.

Deze vaststelling is bijzonder relevant voor beleidsmakers, omdat zij benadrukt dat de diagnose een belangrijke factor is bij het ontwerpen van strategieën voor werkhervatting voor verzekerden. Terwijl financiële prikkels enigszins effectief lijken voor individuen met musculoskeletale aandoeningen, zijn ze aanzienlijk minder effectief voor degenen met psychische aandoeningen. Gegevens uit interventies zoals supported employment-programma's (Fontenay & Tojerow, 2022), die gebaseerd zijn op jobcoaching en voortdurende opvolging, suggereren dat aangepaste en niet-financiële ondersteuning effectiever kan zijn om werkgelegenheid te bevorderen en afhankelijk van uitkeringen voor deze groep te verminderen.

De verschillen naar sociale status worden gepresenteerd in Panel D. Arbeiders ("blue-collar") zijn gevoeliger voor de verhoging van het marginale reductietarief en vertonen een hogere kans van 3,3 procentpunt om terug te keren naar volledige AO op het breekpunt, terwijl er geen statistisch significant effect wordt waargenomen voor bedienden ("white-collar"). Dit is gedeeltelijk te wijten aan de samenstelling van de steekproef, aangezien arbeiders meer geconcentreerd zijn rond de breukdrempel, terwijl bedienden de neiging hebben hogere daglonen te ontvangen en dus minder vertegenwoordigd zijn in dit bereik.

Tot slot, bij vergelijking van individuen met een kortdurende arbeidsongeschiktheid (primaire AO) en degenen met een langdurige arbeidsongeschiktheid (invaliditeit) in Panel E, worden er significante effecten gevonden voor beide groepen. Verzekerden op invaliditeit hebben 2,6 procentpunt extra kans om terug te keren naar volledige AO op het breekpunt en vertonen ook een lichte maar significante stijging (minder dan 1 procentpunt) in de kans om een voltijdse baan te hervatten. Verzekerden op primaire AO vertonen eveneens een significante toename van terugkeer naar AO en geen effect op werkhervatting. Globaal gezien tonen verzekerden op invaliditeit een iets hogere gevoeligheid voor financiële prikkels, wat het belang onderstreept van gerichte beleidsmaatregelen om de binding met de arbeidsmarkt te ondersteunen bij individuen die er al langer van losgekoppeld zijn.

Tabel 3. Heterogene effecten

	Retour à IT complète	Retour à emploi complet
Panel A : Genre		
Hommes	++	
Femmes	+	
Panel B : Age group		
Jeunes (19-35)	+ (faible)	
Âge moyen (36-49)	+	
Plus âgés (50-59)	+	
Panel C : Condition médicale		
Santé mentale	+	
Musculosquelettique		+
Panel D : Statut Social		
Employés (« white-collar »)		
Ouvriers (« blue-collar »)	+	
Panel E : Type d'IT		
Incapacité primaire	+	
Invalidité	+	+ (faible)

Nota : Deze tabel geeft een vereenvoudigd overzicht van de heterogene effecten en vermeldt enkel of de geschatte respons statistisch significant is. De volledige regressieresultaten (inclusief coëfficiënten, standaardfouten, betrouwbaarheidsintervallen en methodologische details) worden gerapporteerd in het uitgebreide rapport.

3. Conclusie

Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen vertegenwoordigt een aanzienlijk deel van de sociale uitgaven in moderne economieën. Het aanpakken van het groeiende aantal mensen op arbeidsongeschiktheid via effectief terug-naar-werkbeleid is essentieel, waarbij financiële prikkels een sleutelrol spelen in het ontwerp. In België werd het systeem van toegelaten activiteiten opgezet als een beleidsinstrument om de re-integratie van verzekerden op de arbeidsmarkt te vergemakkelijken. Deze resultaten suggereren echter dat het verminderen van financiële prikkels om in het systeem van toegelaten activiteiten te blijven de re-integratie naar voltijdse werkgelegenheid niet verbetert; het leidt eerder tot een terugval naar volledige arbeidsongeschiktheid.

De studie benut een knik in het systeem van toegelaten activiteiten en past een RKD toe om het causaal effect af te leiden van een verhoging van 30% van het marginale reductietarief op de kans dat individuen in het systeem van toegelaten activiteiten te blijven of het te verlaten. Er wordt geconstateerd dat een verhoging van €1 per werkdag in het impliciete marginale reductietarief de kans om in het systeem van toegelaten activiteiten te blijven met 4,4 procentpunt vermindert. Een diepere analyse van de uitval vanuit het systeem van toegelaten activiteiten wijst op een stijging van 3,5 procentpunt in de kans om terug te keren naar volledige AO, zonder significante impact op de kans om een voltijdse baan te hervatten. Dit

resultaat is bijzonder relevant omdat het aantoont dat terug-naar-werkbeleid niet altijd het belangrijkste doel van volledige re-integratie op de arbeidsmarkt bereikt en benadrukt de cruciale rol van financiële prikkels.

Bij het onderzoeken van de heterogeniteit van deze resultaten kan er worden geconstateerd wo dat mannen gevoeliger zijn voor de verhoging van de reductie van de uitkeringen dan vrouwen, hoewel beide geslachten eerder geneigd zijn terug te keren naar volledige AO dan een voltijdse baan te hervatten. Mannen, arbeiders en individuen met psychische aandoeningen zijn de groepen die het meest waarschijnlijk terugkeren naar volledige AO. Leeftijd lijkt deze trends niet substantieel te wijzigen, maar de duur van de arbeidsongeschiktheid speelt een rol: verzekerden op invaliditeit vertonen een lichte maar significante stijging in de kans om een voltijdse baan te hervatten. Belangrijk is dat er ook aangetoond ovrdrt dat, terwijl individuen met psychische aandoeningen bijzonder geneigd zijn terug te keren naar volledige AO, degenen met musculoskeletale aandoeningen iets meer geneigd zijn om naar voltijdse werkgelegenheid te gaan. Gezamenlijk benadrukken deze resultaten het belang van het meenemen van medische diagnose en duur van de arbeidsongeschiktheid bij het ontwerpen van terug-naar-werkbeleid voor verzekerden.

Deze studie verrijkt het begrip van de impact van financiële prikkels op uitkeringen op het arbeidsaanbod en terug-naar-werkbeleid door een tot nu toe onontgonnen domein te verkennen: reacties aan de extensieve marge op verzwakte financiële prikkels voor deeltijds werk bij verzekerden die al actief zijn op de arbeidsmarkt. Meer specifiek onderzoekt zij de effecten van een verhoging van de impliciete marginale reductie op de daadwerkelijke re-integratie tot voltijdse werkgelegenheid en op de afhankelijkheid van uitkeringen. Ze werpt ook licht op verschillen naar geslacht en pathologie, wat nieuw is in deze context, en draagt zo bij aan de uitgebreide literatuur over genderverschillen op de arbeidsmarkt en de beperktere literatuur over de relatie tussen geestelijke gezondheid en werkhervatting.

Daarnaast draagt dit rapport bij aan een bredere literatuur over werkloosheidsvallen en uitstroombesleid uit andere sociale programma's. De implicaties van deze resultaten zijn bijzonder relevant voor het ontwerp van deze beleidsmaatregelen en kunnen worden geëxtrapoleerd naar andere EU-landen die terug-naar-werkinitiatieven voor verzekerden hebben ingevoerd of overwogen in te voeren. In het bijzonder benadrukken de resultaten het belang van gerichte beleidsmaatregelen en tonen ze aan dat mannen, individuen met psychische aandoeningen en arbeiders degenen zijn die de grootste moeilijkheden ondervinden bij het hervatten van voltijdse werkgelegenheid. De empirische resultaten worden ondersteund door een theoretisch kader gebaseerd op het "werk – niet-werk"-model en een uitgebreide reeks robuustheidstests die de betrouwbaarheid van de empirische resultaten bevestigen.

De bevindingen zijn bijzonder relevant voor beleidsmakers, omdat ze suggereren dat een verhoging van de reductie toegepast op arbeidsinkomsten van verzekerden hun geleidelijke re-integratie naar werk kan belemmeren, waardoor degenen die al deeltijds werken terugvallen op volledige uitkeringsafhankelijkheid. Deze uitkomst stelt niet alleen de houdbaarheid van de welvaartsstaat ter discussie vanwege de stijgende uitkeringsgerelateerde uitgaven, maar heeft ook een negatieve impact op individuen door hun koopkracht te verminderen en hun geleidelijke terugkeer naar werk te belemmeren.

Referenties

- Akerlof, G., & Kranton, R. E. (2000). Economics and Identity. *The Quarterly Journal of Economics*, 115(3): 715-753.
- Alesina, A., Giuliano, P., & Nunn, N. (2013). On the Origins of Gender Roles: Women and the Plough. *The Quarterly Journal of Economics*, 128(2): 469-530.
- Autor, D. H., & Duggan, M. G. (2006). The growth in the social security disability rolls: A fiscal crisis unfolding. *Journal of Economic Perspectives*, 20(3), 71-96.
- Bastiaans, M., Dur, R., & Gielen, A.C. (2024). Activating the long-term inactive: Labor market and mental health effects. *Labour Economics*, 90: 102593
- Boeri, T., & van Ours, J. (2013). *The Economics of Imperfect Labor Markets: Second Edition* (REV- Revised, 2). Princeton University Press.
- Böckerman, P., Kanninen, O., & Suonemi, I. (2018). A kink that makes you sick: The effect of sick pay on absence. *Journal of Applied Econometrics*, 33(4): 568-579.
- Calonico, S., Cattaneo, M.D., & Titiunik, R. (2014). Robust nonparametric confidence intervals for regression discontinuity designs. *Econometrica*, 82(6), 2295-2326.
- Campolieti, M., & Ridell, C. (2012). Disability policy and the labor market: Evidence from a natural experiment in Canada, 1998–2006. *Journal of Public Economics*, 96 (3): 306-316.
- Card, D., Lee, D. S., Pei, Z., & Weber, A. (2012). Nonlinear policy rules and the identification and estimation of causal effects in a generalized regression kink design. *National Bureau of Economic Research. Working Paper* 18564.
- Card, D., Lee, D. S., Pei, Z., & Weber, A. (2015). Inference on causal effects in a generalized regression kink design. *Econometrica*, 83(6), 2453-2483.
- Card, D., Lee, D. S., Pei, Z., & Weber, A. (2017). Regression Kink Design: Theory and practice. *Advances in Econometrics*, 38, 341-382.
- Cattaneo, M.D., Jansson, M. & Ma, X. (2020). Simple local polynomial density estimations. *Journal of the American Statistical Association*, 115(531): 1449-1455.
- Cheng, P.E., Johnson, E.G. & Liou, M. (1997). Standard Errors of the Kernel Equating Methods Under the Common-Item Design. *Applied Psychological measurement*, 21(4).
- Chetty, R., Friedman, J.J., & Saez, E. (2013). Using Differences in Knowledge across Neighborhoods to Uncover the Impacts of the EITC on Earnings. *American Economic Review*, 103(7): 2683-2721.
- Farré, L., Fawaz, Y., González, L., & Graves, J. (2022). Gender Inequality in Paid and Unpaid Work During Covid-19 Times. *The Review of Income and Wealth*, 68(2): 323-347.
- Fernández, R., Fogli, A., & Olivetti, C. (2004). Mothers and Sons: Preference Formation and Female Labor Force Dynamics. *The Quarterly Journal of Economics*, 119(4): 1249–1299.
- Fontenay, S., & Tojerow, I. (2022). How Does Supported Employment Help Disability Insurance Recipients Work While on Claim? - IZA Discussion Paper 15386
- Fontenyay, S. (2022). How Does Maternity Leave Allowance Affect Fertility and Career Decisions? *Working paper*.
- Haller, A., Staubli, S., & Zweimüller, J. (2004). Designing Disability Insurance Reforms: Tightening Eligibility Rules or Reducing Benefits?. *Econometrica*, 92 (1): 79-110
- Imbens, G.W. & Lemieux, T. (2008). Regression discontinuity design: A guide to practice. *Journal of Econometrics*, 142(2): 625-635.
- INAMI. (2013). Rapport annuel 2013.

- Kleven, H., Landais, C., & Sogaard, J. E. (2019). Children and Gender Inequality: Evidence from Denmark. *American Economic Journal: Applied Economics*, 11(4): 181-209.
- Kools, L., & Koning, P. (2019). Graded return-to-work as a stepping stone to full work resumption. *Journal of Health Economics*, 65: 189-209.
- Kostol, A.R., & Mogstad, M. (2014). How financial incentives induce disability insurance recipients to return to work. *American Economic Review*, 104(2): 624-655.
- Kostol, A.R., & Myhre, A.S. (2021). Labor supply responses to learning the tax and benefit schedule. *American Economic Review*, 111(11): 3733-66.
- Krekó, J., Prinz, D., & Weber, A. (2024). Take-up and labor supply responses to disability insurance earnings limits. *Labour Economics*, 89: 102583.
- Landais, C. (2015). Assessing the welfare effects of unemployment benefits using the regression kink design. *American Economic Journal*, 7(4): 243-278.
- Maestas, N., Mullen, K. J., & Strand, A. (2013). Does disability insurance receipt discourage work? Using examiner assignment to estimate causal effects of SSDI receipt. *American Economic Review*, 103(5), 1797-1829.
- Marie, O., & Vall Castello, J. (2012). Measuring the (income) effect of disability insurance generosity on labour market participation. *Journal of Public Economics*, 96(1-2), 198-210.
- Markussen, S., Røed, K., & Schreiner, R.C. (2017). Can Compulsory Dialogues Nudge Sick-listed Workers Back to Work? *The Economic Journal*, 128 (610): 1276-1303
- McCrary, J. (2008). Manipulation of the running variable in the regression discontinuity design: A density test. *Journal of econometrics*, 142: 698-714.
- Meyer, B., & Rosenbaum, D. (2001). Welfare, the Earned Income Tax Credit, and the Labor Supply of Single Mothers. *The Quarterly Journal of Economics*, 116 (3) 1063-1114
- Noordik, E., Nieuwenhuijsen, K., Varekamp, I., van der Klink, J. J., & van Dijk, F. J. (2011). Exploring the return-to-work process for workers partially returned to work and partially on long-term sick leave due to common mental disorders: a qualitative study. *Disability and Rehabilitation*, 33(17-18): 1625-1635.
- OECD. (2021). Public expenditure on disability and sickness cash benefits in % GDP. OECD. <https://www.oecd.org/en/data/indicators/public-spending-on-incapacity.html?oecdcontrol-89cf33ff83-var1=OECD%7CEU%7CBEL&oecdcontrol-9202e3bf52-var3=2021> (Accessed May 13, 2025)
- OECD (2022). LMF1.6: Gender Differences in Employment – Definitions and methodology. *OECD Publishing*.
- Ringdal, C., & Rootjes, F. (2022). Depression and labor supply: Evidence from the Netherlands. *Economics & Human Biology*, 45(C).
- Ruh, P. & Staubli, S. (2019). Financial incentives and earnings of disability insurance recipients: evidence from a notch design. *American Economic Journal: Economic Policy*, 11(2): 269-300.
- Saez, E. (2010). Do Taxpayers Bunch at Kink Points? *American Economic Journal: Economic Policy*, 2(3): 180-212.
- Shen, Y. (2023). Mental health and labor supply: Evidence from Canada. *SSM - Population Health*, 22: 101414.

- Vall-Castelló, J. (2017). What happens to the employment of disabled individuals when all financial disincentives to work are abolished? *Health Economics*, 26(S2): 158-174.
- Weathers, R-R., & Hemmeter, J. (2011) The impact of changing financial work incentives on the earnings of social security disability insurance (SSDI) beneficiaries. *Journal of Policy Analysis and Management*, 30(4): 708-728.
- Zaresani, A. (2018). Return-to-Work Policies and Labor Supply in Disability Insurance Programs. *American Economic Review Papers and Proceedings*, 272-276.
- Zaresani, A., & Olivo-Villabrille, M. (2022). Return-to-work policies' clawback regime and labor supply in disability insurance programs. *Labour Economics*, 78, 102215.